

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ для студентів 2 курсу заочного факультету (4-й семестр)

Методичні рекомендації. Перед рішенням завдань потрібно опанувати відповідну тему. Для цього рекомендується ознайомитись зі статтями Кримінального кодексу України, вивчити конспект лекцій, підручник та іншу літературу. Доцільно відшукати відповідні правові позиції Верховного Суду, які містяться в постановах, та дослідити їх зміст.

Рішення завдань є письмовим і передбачає аргументовану відповідь на поставлені у завданнях питання. Відповідь вважається **аргументованою** тоді, коли студент посилається на конкретні приписи Конституції України, Кримінального кодексу України, а також правові позиції Верховного Суду України та Верховного Суду, наводить докази свого рішення, посилаючись на фактичні обставини кримінального провадження, які описані у фабулі задачі. Якщо умови завдання передбачають можливість альтернативного рішення, їх обов'язково необхідно представити для обговорення. Наприкінці рішення доцільно зробити стислі висновки.

На практичних заняттях студент коротко резюмує фабулу завдання і детально презентує своє рішення. Також він може брати участь в обговоренні результатів, представлених колегами по навчальній аудиторії, пропонувати альтернативні шляхи розв'язання завдання, надавати додаткові аргументи, контраргументи та пропозиції. Наприкінці заняття викладач робить остаточний висновок, аналізуючи результати дискусії, розглядаючи допущені помилки та пропонуючи шляхи їх усунення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСІХ ТЕМ

Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред.: В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. – 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 584 с.

Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Т. 1: Загальна частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. Харків: Право, 2013. 376 с.

Питання кримінального права у рішеннях Конституційного Суду України: навч. посібник / упоряд.: Л.П. Брич, О.І. Денькович, Л.В. Курило, В.С. Ясеницький; вид. друге, доп. – Львів: ЛьвДУВС, 2015. – 264 с.

Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд / О. М. Дроздов, О. В. Дроздова; за заг. ред. О. М. Дроздова, М. С. Ковтун, В. І. Ковтуна. – Х.: Видавничий буд-к «Фактор», 2018. – 624 с.

Рішення Європейського суду з прав людини в кримінальних справах. Захист життя, здоров'я, честі та гідності / за заг. ред. В.С. Ковальського. – К.: Юрінком Інтер, 2019. – 296 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2001–2005) / за заг.ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 464 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2006–2007) / за заг.ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 880 с.

Кримінальний кодекс України. Практика судів України з кримінальних справ (2007–2008) / за заг. ред. В. В. Сташиса; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 384 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2008–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. Харків : Одиссей, 2011. 568 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2009–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Вид. 2-ге, допов. Харків: Одиссей, 2012. 504 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013) / уклад. В. І. Тютюгін; за заг. ред. В. Я. Тація. Харків : Право, 2014. 704 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2014-2015 рр.) / за заг. ред. В. Я. Тація ; уклад. В. І. Тютюгін. – Харків : Право, 2016. 800 с.

Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України / уклад. О. П. Горох; за заг. ред. А. А. Музики. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 524 с.

Правові висновки Верховного Суду України щодо застосування норм кримінального права (2011-2017 роки) / уклад. О. П. Горох, А. А. Музика ; за заг. ред. А. А. Музики. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 845 с.

Правові висновки Верховного Суду (кримінальна юрисдикція) за 2018 рік / упоряд.: Н. О. Антонюк, П. П. Андрушко. Київ : Правова єдність : Алерта, 2019. 342 с.

ЗАВДАННЯ

СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

1. Варіант 1. Кирил у 2021 р. задумав вчинити крадіжку речей з квартири своїх сусідів Іванових (злочин, передбачений ч. 3 ст. 185 КК). Для реалізації свого умислу він проник до квартири, коли Іванових не було вдома. Проте навіть понишпорити у шафах в пошуках речей він не встиг, адже спрацювала сигналізація і він був затриманий співробітниками приватної охоронної компанії, які дуже швидко прибули на виклик.

Варіант 2. Кирил проник до квартири та понишпорив у шафу, зібрав усі цінні речі в мішок, але на виході із квартири (в дверях) був затриманий співробітниками приватної охоронної компанії.

Варіант 3. Мишко дізнався, що його дружина зраджує йому із сусідом Івановим. У нього виник умисел вбити суперника, тобто вчинити злочин, передбачений ч. 1 ст. 115 КК. Для реалізації свого задуму він вночі проник із зарядженим пістолетом до квартири Іванова, але дійти до його спальні, щоб вистрілити в нього, він не встиг, оскільки був затриманий родичами Іванова, які в той час гостили у квартирі останнього.

Варіант 4. Мишко був затриманий в момент, коли він тільки прицілювся для пострілу в Іванова, який спав, але на курок натиснути не встиг.

Варіант 5. Мишко зробив постріл в Іванова, який спав, але експертизою було встановлено, що його смерть настала набагато раніше.

Ознайомтеся з об'єктивною стороною крадіжки, ознаки якої наведені у

ч. 1 ст. 185 та ч. 3 ст. 185 КК, а також об'єктивною стороною умисного вбивства, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК. Визначте обов'язкові ознаки об'єктивної сторони щодо кожного із кримінальних правопорушень окремо та розкрийте їх зміст. Коли ці кримінальні правопорушення є закінченим? Проаналізуйте обставини кримінального провадження, наведені у фабулі задачі, та визначте стадію вчинення кримінального правопорушення у кожному варіанті. Для вірного вирішення завдань 1 та 2 варіанту ознайомтеся із п. 4 ППВСУ «Про судову практику у справах про злочини проти власності» від 06.11.2009 № 10 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text>). Чим відрізняються стадії готування, замаху та закінченого кримінального правопорушення?

СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

2. *Варіант 1.* У 2021 р. 15-річний Григорій зустрів біля під'їзду дома свого знайомого 14-річного Петра, дав йому ключі від нібито своєї квартири та попросив його піднятися наверх і забрати гроші, які лежать у ящику тумбочки. Як з'ясувалось потім, то була не його квартира, а квартира його двоюрідного брата і він знав, де лежать гроші, а тому зробив склепок ключа від квартири та вирішив їх викрасти у такий спосіб.

Чи можна притягнути до кримінальної відповідальності Григорія та Петра за співучасть у злочині, передбаченому у ч. 3 ст. 185 КК? Аргументуйте свою відповідь, посилаючись на поняття та ознаки співучасті, закріплені у ст. 26 КК України.

Варіант 2. Під час поїздки на автомобілі, яким керував Борис, Сашко попросив останнього збільшити швидкість, щоб наздогнати автомобіль, який рухався попереду. За це він пообіцяв винагороду. Борис розвинув недозволену швидкість, на повороті не впорався з керуванням, заїхав на тротуар і збив пішохода, заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження.

Чи можна притягнути Бориса та Сашка до кримінальної відповідальності за співучасть у кримінальному правопорушенні, передбаченому ч. 2 ст. 286 КК, виходячи з того, що суб'єктивна сторона цього складу кримінального правопорушення передбачає необережну форму вини щодо суспільно небезпечних наслідків? Надайте відповідь, посилаючись на поняття та ознаки співучасті, закріплені у ст. 26 КК України.

3. Під час розпивання спиртних напоїв Богдан розповів Нікіті та Шамілю, що він був в гостях у Миколи і бачив там багато цінних речей. Через два дні Нікіта та Шаміль, зустрівшись знову, згадали про цю розмову і вирішили заволодіти цінностями Миколи. Озброївшись ножами, вони прийшли до квартири потерпілого і почали вимагати у нього цінності. При цьому Нікіта приставив до шиї Миколи ніж, а Шаміль, тримаючи ніж у руках і погрожуючи розправою, перешкоджав дружині потерпілого вийти з квартири і покликати на допомогу. Злякавшись за життя чоловіка, якому погрожували ножом, дружина віддала злочинцям цінності.

Суд визнав Богдана, Нікіту та Шаміля співучасниками розбою: Богдана – підбурювачем, Нікіту – виконавцем, Шаміля – пособником.

Чи правильно суд вирішив питання про відповідальність цих осіб?

Ознайомившись зі змістом ст. 187 КК, дайте відповідь, які форми співучасті та які види співучасників мають місце при вчиненні цього кримінального правопорушення?

МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

4. Варіант 1. Ірина, яка щотижня прибирала у будинку своєї клієнтки, Тетяни, дізналась пароль від сейфу, де Тетяна та її чоловік зберігали гроші. Надалі, протягом місяця вона щосуботи забирала звідти певну суму грошей. Як вона пояснила слідчому, її метою було заволодіти таким чином 10000 євро. Вона планувала зібрати цю суму протягом 2 місяців.

Варіант 2. Ірина пояснила слідчому, що першого тижня вона винесла 500 євро, а потім, зрозумівши, що її дії залишились непоміченими, вирішила таким чином зібрати 10000 євро.

В кримінально-протиправних діях Тетяни наявні ознаки одиначного кримінального правопорушення чи множинності кримінальних правопорушень? Надайте аргументовану відповідь на питання, а також визначте вид одиначного кримінального правопорушення/множинності.

ОБСТАВИНИ, ЯКІ ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

5. Катерина вечором гуляла в парку. Раптом до неї підійшли троє хлопців, які почали хапати її за руки та тягнути в кущі. Один із них повалив її на землю та намагався зірвати з неї одержу. Скориставшись моментом, коли він трохи послабив хватку, вона схопила кусок скла, який валявся поруч, та нанесла удар у шию гвалтівника. Хлопець помер на місці від кровотечі, а його друзі злякались і втекли.

Чи наявні в поведінці Катерини ознаки якоїсь із обставин, які виключають кримінальну протиправність діяння? Якщо так, то розкрийте її ознаки, посилаючись на обставини, викладені у фабулі задачі, якщо ні, то спростуйте їх наявність, посилаючись на обставини, викладені у фабулі задачі.

ПОНЯТТЯ ПОКАРАННЯ. КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ ПОКАРАНЬ

6. Віктор, працюючи охоронцем в супермаркеті у 2021 р., вчинив крадіжку майна із супермаркету. Його дії були кваліфіковані за ч. 1 ст. 185 КК. Суд, врахувавши особу винного та ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, призначив Віктору покарання у виді виправних робіт строком на 5 місяців та позбавив його права обіймати посади, пов'язані з охороною майна.

На підставі аналізу положень статей 55, 57 КК вирішіть, чи припустився суд помилок при призначенні покарання? До яких видів покарань відносяться призначені покарання? Перед вирішенням задачі ознайомтеся із постановою ВС від 01.11.2018 р. по справі № 753/12073/15-к, провадження №51-2250км18 (у частині, що стосується особливостей призначення позбавлення права обіймати певні посади).

ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

7. Антона було засуджено за ч. 2 ст. 15 і п. 1 ч. 2 ст. 115 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 12 років. У апеляційній скарзі Антон просив вирок скасувати у зв'язку з недотриманням судом приписів ч. 3 ст. 68 КК України, відповідно до яких максимальний строк позбавлення волі за замах на кримінальне правопорушення не може перевищувати двох третин найбільш суворого виду покарання, тобто 10 років позбавлення волі.

Який порядок (правила) призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення? Проаналізуйте зміст правової позиції, викладеної у постанові Об'єднаної палати ККС ВС у справі № 664/425/16-к (провадження № 5790кмо18) (URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86162661>), положення частин 3 і 4 ст. 68 КК та надайте аргументований висновок, чи підлягає скарга задоволенню? Чи змінилось би Ваше рішення, якщо б Антон був неповнолітнім? Для відповіді на це питання, ознайомтеся із положеннями Розділу XV Загальної частини КК.

ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ ЗА СУКУПНІСТЮ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА СУКУПНІСТЮ ВИРОКІВ

8. Бориса було засуджено за ч. 1 ст. 185 КК до покарання у виді штрафу в розмірі 1000 н.м.д.г., тобто 17 тис. грн. До його сплати Борис спричинив легкі тілесні ушкодження, відповідальність за які передбачена у ч. 2 ст. 125 КК, за які суд йому призначив покарання у виді 2 років обмеження волі.

Проаналізуйте положення статей 70, 71 і 72 КК та надайте аргументовані відповіді на такі питання: 1) Що має місце в цьому випадку: сукупність кримінальних правопорушень чи сукупність вироків? 2) Яку остаточну міру покарання суддя має призначити Борису? 3) Чи змінилась би Ваша відповідь на перше питання, якби спочатку Борис був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 125 КК і суд би призначив йому покарання у виді 2 років обмеження волі, а вже по відбуттю 1 року цього покарання, він був визнаний судом винним у вчиненні крадіжки за ч. 1 ст. 185 КК (кримінальний проступок, який він вчинив ДО заподіяння легких тілесних ушкоджень, про що правоохоронні органи дізнались набагато пізніше – після засудження за крадіжку) і за яку б йому суд призначив покарання у виді штрафу в розмірі 1000 н.м.д.г., що еквівалентно 17 тис. грн.? 4) Яку міру покарання мав би призначити йому суд у цьому випадку?